

SİİRT İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2023/36

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun
13.09.2023 tarihli ve 2023/623 sayılı kararıyla
oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	2
A. İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri.....	3
B. Çocuk Şube Müdürlüğü.....	6
C. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği.....	7
Ç. Yeni Mahalle Şehit Halis Şimşek Polis Merkezi Amirliği.....	8
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	8
A. Değerlendirme.....	8
B. Tavsiyeler.....	8
1. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	8

KISALTMALAR

AIÖK	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
ÇİM	: Çocuk İzleme Merkezi
m	: Metre
m²	: Metrekare
ml	: Mililitre
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para	: Paragraf
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı *"Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır."*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2/1-k bendine göre UÖM: *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi"* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesini gösteren somut delillerin varlığı halinde kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) düzenlenmiştir. CMK'nın 99'uncu maddesinde *"Gözaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği"* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre nezarethaneler *"Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri"* ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin tutulduğu nezarethanelere ziyaretler düzenlemek TİHEK'in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında, 14/12/2022 tarihinde Siirt İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., ..., Doktor ... ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Siirt İl Emniyet Müdür Yardımcısı ... ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede UÖM hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış, gerçekleştirilecek ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş ve İdareden İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan şubeler ve bu şubelerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler hakkında genel bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından sırasıyla İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında bulunan nezarethaneler, Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği nezarethaneleri ve Yeni Mahalle Şehit Halis Şimşek Polis Merkezi Amirliği nezarethaneleri ziyaret edilmiştir. Ziyaretlerin sonunda Siirt İl Emniyet Müdürü ... ile son görüşme yapılarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 18/1/2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ile Başkanlık Makamınının 12/12/2022 tarihli ve 16981 sayılı oluru uyarınca 14/12/2022 tarihinde, Siirt İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

10. İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binası 27/12/2018 tarihinde hizmete açılmıştır.

11. İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında bulunan nezarethaneler, gözaltı işlemleri yapan tüm şube müdürlükleri¹ tarafından ortaklaşa kullanılmaktadır. Çocuk Şube Müdürlüğüne bağlı nezarethaneler ana hizmet binasında yer almaktadır.

---

¹ Asayiş Şube Müdürlüğü, Göçmen Kaçakçılığıyla Mücadele ve Hudut Kapıları Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü (TEM), Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü (NARKO), Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Şube Müdürlüğü (KOM), Çocuk Şube Müdürlüğü.

12. Ziyaret tarihinde İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında yer alan nezarethanelerde Asayiş Şube Müdürlüğüne yürütülen tahkikat kapsamında gözaltına alınan bir kişi olduğu görülmüş ve tutulan ile görevli personel bulunmaksızın özel görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmede tutulan; gözaltına alındığında ailesine haber verildiğini, kıyafetlerini çıkarmadan üst aramasının yapıldığını, gözaltı işleminden sonra kendisine iade edileceği bilgisi verilerek kişisel eşyalarının alındığını, tutulduğu süre boyunca tuvalete gitmesine izin verildiğini ifade etmiştir.

A. İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethaneleri

13. İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasında, Nezarethane ve Gözaltı Büro Amirliği bünyesinde toplam 24 nezarethane odası bulunmaktadır. Bodrum katında yer alan nezarethanelere asansör ve merdiven ile erişim sağlanmaktadır.

14. Her nezarethane odası için tutulan kapasitesi ortalama beş kişidir. Nezarethane odalarından biri 15,86 m² (en: 5,07 m, boy: 3,13 m, yükseklik: 4,82 m) alana sahiptir. Başka bir nezarethane odası ise 8,32 m² (en: 2,42 m, boy: 3,44 m, yükseklik: 4,82 m) alana sahiptir. Farklı büyüklüklerde olan nezarethane odalarının hepsi 7 m²'den büyüktür.

15. Nezarethane odalarının girişinde odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini belirten işaret ve tabelaların olmadığı görülmüştür. İdare tarafından, 6 ve 7 numaralı nezarethane odalarının kadınların kullanımına tahsis edildiği ifade edilmiştir.

16. Nezarethane odalarındaki oturma bölümleri ihtiyaç duyulduğunda uyumak için uygun olacak şekilde yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplıdır. Nezarethane odalarının tümünde yeterli sayıda temiz battaniye bulunmaktadır. Odalardan toplanan kirli eşyaların belirli aralıklarla Polisevi Şube Müdürlüğü çamaşırhanesinde yıkatıldığı belirtilmiştir.

17. Nezarethane, ibadet etmek isteyen tutulanlar için seccade bulundurulduğu ve talep halinde verildiği öğrenilmiştir.

18. Nezarethanelerde tutulan kişilerin herhangi bir ihtiyaçlarının olup olmadığının tespiti için görevli personelce düzenli aralıklarla kontrollerin yapıldığı ifade edilmiş ancak nezarethane odalarında acil durum butonu bulunmadığı görülmüştür. İdarece, görevli personelin nezarethane odalarına yakın mesafede bulunduğu, tutulanların seslenmesi veya güvenlik kamerasına işarette bulunması halinde personelin derhal tutulanların yanına gidebildiği, bu sebeple acil durum butonu olmadığı ifade edilmiştir.

19. Nezarethane odalarının havalandırma ve doğal ışık ihtiyaçları, odalarda bulunan delikli menfezler vasıtasıyla sağlanmaktadır. Güney cephede yer alan nezarethane odalarına

yeterli derecede doğal ışığın girdiği, kuzey cephede yer alan nezarethane odalarına ise doğal ışığın girmediği görülmüştür.

20. Nezarethane odalarının ısıtılması merkezi kalorifer sistemiyle sağlanmaktadır. Herhangi bir ısınma sorununun yaşanmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca tutulanların kendilerine zarar vermelerinin engellenmesi için kalorifer, borular gibi sert cisimlerin yumuşak köpüklerle kaplandığı görülmüştür.

21. Nezarethanede kadın ve erkek tutulanlar için ayrı tuvalet ve banyo bölümü bulunmaktadır. Üç adet kadın, üç adet erkek, bir adet engelli tuvaleti bulunmaktadır. İdare tarafından, bu bölümlerin günlük olarak temizlendiği belirtilmiştir. Tuvalet ve banyoların temiz olduğu ancak sabun, şampuan, tuvalet kağıdı, havlu gibi hijyen malzemelerinin hazırda bulundurulmadığı görülmüştür.

22. Nezarethanelerin günlük temizlikleri dışında, tutulanların işlemleri bitip nezarethaneden ayrılmalarının akabinde görevli personel tarafından ayrıca temizlendiği; bulaşıcı hastalıkların önlenmesi amacıyla da ayda bir dezenfekte edildiği İdarece belirtilmiştir. Nezarethane odalarının yeterince temiz olduğu gözlenmiştir.

23. Yemeklerin hizmet alımı suretiyle temin edildiği, tutulanlara üç öğün (sabah-öğle-akşam) yemek verildiği, tutulanların içme suyu ihtiyacının 500 ml ambalajlı sular ile karşılandığı belirtilmiştir.

24. İdarece, acil tıbbi müdahale ihtiyacı halinde 112 Acil Çağrı Merkezi vasıtası ile tutulanlara ilk müdahalenin yapılarak ilgili Cumhuriyet Savcısına duruma ilişkin bilgi verildiği, hastane ortamında müdahale edilmesine karar verilen tutulanların ise tahkikatı yürüten birimde görevli memur eşliğinde en yakın sağlık kuruluşuna sevklerinin sağlandığı, tedavi işlemlerinin tamamlandığına dair doktor raporu ile birlikte tutulanların nezarethaneye giriş işlemlerinin tekrar yapıldığı ifade edilmiştir.

25. İdare tarafından, kronik hastalığı bulunan ve adli doktor raporunda sürekli ilaç kullanması gerektiği belirtilen tutulanlara imzası alınarak ilacın temin edildiği ve düzenli olarak ilacı kullanmasının sağlandığı belirtilmiştir.

26. Müdürlük bünyesinde üç müdafî görüşme odası bulunmaktadır. Yapılan incelemelerde; odada herhangi bir görüntü ve ses kaydı alan sistemin bulunmadığı, odanın içerisinde konuşulanların dışarıdan duyulmadığı tespit edilmiştir.

27. Müdürlük bünyesinde üç ifade alma odası bulunmaktadır. Odanın yeterli ışıklandırma ve havalandırma imkânına sahip olduğu görülmüştür.

28. Nezarethane koridorlarındaki panolarda nezarethane talimatnamesinin, CMK'nın 91'inci ve 147'nci maddelerine uygun olarak hazırlanmış Sanık Hakları Formunun Türkçe ve

yabancı uyruklu şahısların anlayacakları dillerde tercümesinin² ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi bilgilendirici metinlerin asılı olduğu görülmüştür.

29. Nezarethanede tutulanların üst araması esnasında üzerinden çıkan özel eşyaların nezarethane numarası ile aynı numaralı dolaplarda kilitli olarak muhafaza edildiği belirtilmiştir.

30. Ziyaret heyetince Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde belirtilen hususların defterde yer aldığı, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından belirli aralıklarla incelendiği, ancak kayıtlarda bazı eksiklikler bulunduğu, örneğin bazı kayıtlarda müdafî isimlerinin yazılmadığı, bazı kayıtlarda ise ilan, işlemler, sonuç kısmının doldurulmadığı anlaşılmıştır. İdare ile gerçekleştirilen son görüşmede kayıtlardaki eksiklik konusunda görevlilere gereken uyarıların yapılacağı belirtilmiştir.

31. Nezarethanede 7/24 esasına uygun olarak kayıt alan 64 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kameraları nezarethane odalarını, nezarethane odalarının yer aldığı koridorları, nezarethane girişini, tuvalet ve banyoların girişini göstermekte olup kör nokta bulunmadığı tespit edilmiştir. Kamera kayıtlarının geriye dönük 45 gün süreyle saklandığı görülmüştür.

32. İdarece, İl Emniyet Müdürlüğünde herhangi bir elektrik kesintisi yaşanması durumunda Müdürlük bünyesindeki güvenlik kameralarının bağlı olduğu jeneratörün otomatik olarak devreye girdiği, güvenlik kameralarında herhangi bir arıza yaşanması halinde ise derhal teknik personelin bilgilendirildiği ve sorunun çözülmeye çalışıldığı ifade edilmiştir.

33. Müdürlük bünyesinde yeterli sayıda kadın ve erkek personelin bulunduğu, gözaltına alınan kadınlarla ilgili işlemlerin kadın personel tarafından yapıldığı, kadın personel için nöbet listesi tutulduğu ve geceyi nezarethanede geçirmesi gereken kişinin kadın olması halinde listeye göre kadın personelin de nöbet tuttuğu, kadın personel sayısının yetersiz kalması halinde ise diğer şubelerden geçici olarak kadın personel görevlendirildiği belirtilmiştir.

34. Engelli, hasta, yaşlı, hamile ve özel ihtiyaçları bulunan kişilerin gözaltına alınması halinde ivedilikle konu ile ilgili soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısına tutulanlar hakkında bilgi verildiği, bu kişilerin Cumhuriyet Savcısı talimatı olmadan nezarethaneye konulmadığı belirtilmiştir.

35. Personele hizmet içi eğitim kapsamında insan hakları alanında eğitim verilmediği belirtilmiştir.

---

² Almanca, Fransızca, İngilizce, Arapça, Rusça dillerinde sanık hakları formu bulunmaktadır.

B. Çocuk Şube Müdürlüğü

36. Çocuk Şube Müdürlüğü nezarethaneleri İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binası bodrum katında yer almaktadır. Bodrum katın bir bölümü paravan ile Nezarethane ve Gözaltı Büro Amirliği bünyesindeki nezarethanelerden ayrılmıştır ve Çocuk Şube Müdürlüğüne tahsis edilmiştir.

37. Müdürlük bünyesinde beş adet nezarethane odası bulunmaktadır. Bu odalar beş kişilik kapasiteye sahiptir. 1 ve 2 numaralı nezarethane odası 8,48 m² (en: 2,43 m, boy: 3,49 m, yükseklik: 4,82 m) alana sahiptir. 3 numaralı nezarethane odası 15,66 m² (en: 4,99 m, boy: 3,14 m, yükseklik: 4,82 m) alana sahiptir. 4 ve 5 numaralı nezarethane odaları 8,28 m² (en: 2,43 m, boy: 3,41 m, yükseklik: 4,82 m) alana sahiptir.

38. Nezarethane odalarındaki oturma bölümleri rahatlıkla uyunabilecek nitelikte yumuşak ve silinebilir kumaş şilte ile kaplıdır. Nezarethane odalarının tümünde yeterli sayıda temiz battaniye bulunmaktadır.

39. Personel tarafından nezarethanelerde çocuk tutulanların herhangi bir ihtiyaçları olup olmadığını tespit etmek üzere yarım saatlik aralıklarla kontrollerinin yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca bu rutin dışında tutulan çocukların nöbetçi personele seslenerek veya kameraya el sallayarak ihtiyaçlarını iletebildiği bilgisi verilmiştir. Ancak odalarda acil durum butonu bulunmadığı görülmüştür.

40. Nezarethane odalarının havalandırma ve doğal ışık ihtiyaçları, odalarda bulunan delikli menfezler vasıtasıyla sağlanmaktadır. Kuzey cephede yer alan özellikle 1 ve 2 numaralı nezarethane odalarına doğal ışığın girmediği görülmüştür.

41. Nezarethane odalarının ısıtılması merkezi kalorifer sistemiyle sağlanmaktadır. Herhangi bir ısınma sorununun yaşanmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca tutulan çocukların kendilerine zarar vermelerinin engellenmesi için kalorifer, borular gibi sert cisimlerin yumuşak köpükle kaplandığı görülmüştür.

42. Nezarethane odalarının günlük temizlikleri dışında, tutulanların işlemleri bitip nezarethanedan ayrılmalarının akabinde görevli personel tarafından ayrıca temizlendiği, ayda bir bulaşıcı hastalıkların önlenmesi amacıyla da dezenfekte edildiği belirtilmiştir. Nezarethane odalarının yeterince temiz olduğu gözlenmiştir.

43. Yemeklerin hizmet alımı yapılarak anlaşmalı yemek firmasından temin edildiği, tutulan çocuklara üç öğün (sabah-öğle-akşam) yemek verildiği, tutulan çocukların içme suyu ihtiyacının 500 ml ambalajlı sular ile karşılandığı belirtilmiştir.

44. İdarece, acil tıbbi müdahale ihtiyacı halinde 112 Acil Çağrı Merkezi vasıtası ile tutulan çocuklara ilk müdahalenin yapılarak ilgili Cumhuriyet Savcısına duruma ilişkin bilgi verildiği, hastane ortamında müdahale edilmesine karar verilen tutulan çocuklara ise tahkikatı yürüten birimde görevli memur eşliğinde en yakın sağlık kuruluşuna sevklerinin sağlandığı, tedavi işlemlerinin tamamlandığına dair doktor raporu ile birlikte tutulan çocukların nezarethaneye giriş işlemlerinin tekrar yapıldığı ifade edilmiştir.

45. İdare tarafından, kronik hastalığı bulunan ve adli doktor raporunda sürekli ilaç kullanması gerektiği belirtilen tutulan çocuklara gerekli ilacın temin edildiği ve düzenli olarak ilacı kullanmasının sağlandığı belirtilmiştir.

46. Nezarethaneye alınan çocukların üst aramasının yetişkinlerden ayrı bir odada yapıldığı belirtilmiştir. Çocuk tutulanlara ait ayrı bir nezarethane kayıt defteri bulunduğu, yapılan iş ve işlemlerin bu deftere yazıldığı belirtilmiştir. Yapılan incelemede Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinde belirtilen hususların defterde yer aldığı, defterin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından belirli aralıklarla incelendiği, defterin eksiksiz olarak tutulduğu görülmüştür.

47. Cinsel istismar, taciz gibi vakalar için yapılan ön görüşme sonrasında Cumhuriyet Savcısının talimatı doğrultusunda olayla bağlantılı çocukların iş ve işlemlerinin Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM) tarafından yürütüldüğü ifade edilmiştir.

C. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği

48. Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliği, İnönü Mahallesi Cumhuriyet Caddesinde yer almakta olup İl Emniyet Müdürlüğüne yaklaşık 1,5 km mesafededir.

49. İki adet beş kişilik nezarethane odası bulunmaktadır. Bu odalar 10,17 m² (en: 2,78 m, boy: 3,66 m, yükseklik: 3,56 m) alana sahiptir.

50. 14/4/2019 tarihinden itibaren bu merkezde gözaltı işlemi yapılmadığı, gözaltı işlemleri için İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasındaki nezarethaneler kullanıldığı belirtilmiştir. Nezarethane odalarının depo olarak kullanıldığı görülmüştür.

51. Gözaltı işlemi yapılmayan Cumhuriyet Polis Merkezi Amirliğinde suç duyurusunda bulunma, ifade alma gibi işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Bu kapsamda merkezde bir ifade alma odası, bir müdafî görüşme odası bulunmaktadır. İncelenen odaların yeterli aydınlatma, ısınma ve havalandırma imkânına sahip olduğu, müdafî görüşme odasında ses ve kayıt cihazı bulunmadığı, odanın dışarıdan görülen şekilde cam bölüme sahip olduğu görülmüştür.

Ç. Yeni Mahalle Şehit Halis Şimşek Polis Merkezi Amirliği

52. Yenimahalle Şehit Halis Şimşek Polis Merkezi Amirliği, Yenimahalle Cengiz Topel Caddesinde yer almakta olup İl Emniyet Müdürlüğüne yaklaşık 1,5 km mesafededir.

53. İki adet beş kişilik nezarethane odası bulunmaktadır. Bu odalar 9,14 m² (en: 3,56 m, boy: 2,57 m, yükseklik: 3,15 m) alana sahiptir.

54. Yeni Mahalle Şehit Halis Şimşek Polis Merkezi Amirliğinde 2018 yılından beri gözaltı işlemi yapılmadığı, gözaltı işlemleri için İl Emniyet Müdürlüğü ana hizmet binasındaki nezarethanelerin kullanıldığı belirtilmiştir. Nezarethane kayıt defterinin incelenmesinden en son 26/12/2018 tarihinde gözaltı işlemi yapıldığı anlaşılmıştır. Merkezde suç duyurusunda bulunma, ifade alma gibi işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir.

55. Nezarethaneyi gören güvenlik kameralarının halen aktif olduğu, 30 günlük kayıtların tutulduğu görülmüştür.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

56. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda işbirliği esasına dayanmaktadır. Müdürlük tarafından, ziyaret heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, tutulanlarla izole görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, İl Emniyet Müdürlüğü İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği işbirliğine açık tutumları ziyaret heyetimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

57. Ziyaret edilen tüm nezarethane odalarının girişinde, odaların hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaret olmadığı tespit edildiğinden, AİÖK'nin

“... Avrupa Konseyi’ne üye devletlerde kadınlar, özgürlüğünden mahrum insanların göreceli olarak küçük bir grubunu temsil etmektedir. Bu durum, devletlerin gözaltındaki kadınlar için özel düzenlemeler yapmasını çok maliyetli hale getirdiğinden kadınlar genellikle az sayıdaki yerde (ve bazen evlerinden ve bakmakla yükümlü oldukları çocuklardan uzakta) erkek tutuklular için hazırlanmış (ve bazen erkek tutuklularla paylaşılan) tesislerde tutulmaktadır. Bu şartlar altında, özgürlüğünden mahrum kadınların güvenli ve makul gözetim şartlarında olmasını sağlamak için özel çaba sarf edilmelidir.” tavsiyesi göz önüne alınarak, odaların girişine hangi cinsiyet grubuna tahsis edildiğini gösteren tabela ya da işaretlerin asılması,³

58. AİÖK’nin “Polis nezaretindeki kişilerin her zaman nezaret görevlileriyle kolayca temasa geçebilecek durumda olmasını sağlamak için gerekli önlemler alınmalıdır. CPT heyetleri bazen, polis hücrelerinin polis memurlarının normalde bulunduğu ofislerden veya masalardan uzak olduğunu ve gözaltındaki kişilerin polis memurlarının dikkatini çekebilecekleri herhangi bir imkâna (örneğin çağrı sistemi) sahip olmadığını gözlemlemiştir. Bu şartlar altında, çeşitli olaylara (gözaltındaki tutulular arasında şiddet, intihar girişimi, yangın, vs.) zamanında yanıt verilememesi olasılığı oldukça yüksektir.” tavsiyesi uyarınca İl Emniyet Müdürlüğü bünyesindeki tüm nezarethane odalarına acil durum butonu konulması,⁴

59. Ziyaret edilen Nezarethane ve Gözaltı Büro Amirliğinin kuzey cephesinde yer alan özellikle 1 ve 2 numaralı nezarethane odalarının doğal ışıklandırma almadığı göz önüne alındığında, AİÖK’nin “Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulan kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır. (...)” tavsiyesi uyarınca doğal ışıklandırma sağlanmasına yönelik çalışmaların yapılması,⁵

60. AİÖK’nin “(...) Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkânlarına sahip olmalıdır.” tavsiyesi uyarınca tuvalet ve banyoların temiz olduğu ancak sabun, şampuan, tuvalet kağıdı, havlu gibi hijyen malzemelerinin hazırda bulundurulmadığı tespit edildiğinden, gerekli malzemelerin hazır tutulması,⁶

³ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2000)13-part, para. 21.

⁴ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)15-part, para. 48.

⁵ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)7-part, para. 42.

⁶ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)7-part, para. 42.

61. AİÖK'nin “Şüphelilerin sorgulanması, tatminkâr bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözündeki suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil, incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uymalarını çok kolaylaştıracaktır.”⁷ tavsiyesi uyarınca Müdürlükte görev yapan personelin hizmet içi eğitim müfredatına “BM'nin İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu (İstanbul Protokolü)” dahil olmak üzere insan hakları konularının eklenmesi,⁸

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁷ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi, AİÖK Standartları, CPT/Inf(2002)15-part, para. 34.

⁸ Avrupa Cezaevi Kuralları madde 81.4: “Bütün personelin eğitimi, uluslararası ve bölgesel insan hakları belge ve standartlarının, özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ve Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele veya Cezanın Önlenmesi Sözleşmesinin öğretilmesini ve Avrupa Cezaevi Kurallarının uygulanmasını kapsamalıdır.”